

# Skriva eina góða synopsisu

## *Hvussu komi eg gongd?*

Tað ræður um at fáa nakað niður á pappír sum skjótast. Vit skulu hava nakað ítøkiligt at arbeiða við.

Tað ber altíð til at gera tillagingar seinni. Tað finnast ymiskir hættir at koma í gongd:

### **Snarskriving**

Tú skrivar skjótt í umleið 5 minuttir, alt sum tú kemur í tankar um, uttan at steðga upp. Tað ber til at sløkkja fyrri telduni, og heldur skriva við hond, so tú heldur teg til at skriva, og ikki hyggja eftir, hvat tú hevur skrivað.

### **Hugarok**

Óvandað og óskipað hugskot, hugbirtingar, hugsanarsambond.

### **Mindmap**

Tú skipar øll tíni hugskot um títt evni í eitt tankatræ (*mindmap*). Tú velur, hvar tú byrjar at skriva.

Byrja við tí tú hevur – tað tú heldur vera greiðast. Um tú kennir arbeiðshypotesuna ber til at byrja við henni. So hevur tú fyrri eyga, hvat tað er, sum tú skal skjalprógva.

### **Synopsa**

Næsta stigið er at skriva eina *synopsis* ella eina *synopsu*. Ein synopsis er eitt styttri upplegg, sum kann vera eitt yvirlit ella ein arbeiðssetningur til eina størri verkætlan. Í einari synopsisu verður eitt evnið avmarkað og skipað.

## *Vit skriva eina synopsis*

### **Ein góð synopsis vísir, at tú megnar at:**

- Lýsa eitt evni klárt og neyvt
- Skapa ein samanhang og bygnað
- Velja týðandi upplýsingar út og skilja teir minni týðani burturúr
- Handfara títt evni við stigvísi (greið frá, viðger, met um og set í høpi)
- Skipa títt tilfar soleiðis, at ávís javnvág er ímillum tann frágreiðandi partin og tann viðgerandi partin

### **Tín synopsis skal rúma:**

- Yvirskipaða uppgávurorðing (greiðsluorðing) verður ofta nevnt spurdómur.
- Stutta lýsing av undirspurningum sum stuðla uppundir meginspurdómin.
- Kanningarhátt (*metodeafsnit*)
- Stigvísi (greið frá, viðger, met um og set í høpi) útgreining av undirspurningum og svar.
- Niðurstøðu
- Keldulista

## ***Tín synopsisa skal innihalda:***

### **1. Yvirskipaða uppgávuorðing.**

Í einari synopsis er tað upp til tín, hvussu uppgávuorðingin skal ljóða. Tað hevur týdning, at orðingin fatar um alla tína synopsis. Tann yvirskipaða uppgávuorðingin skal vera snúningsásin um alla tína synopsisu og skal geva til kennar tað (ella tey) greiðsluevnið tú ynskir at kanna gjølla. Orðingin avmarkar og skipar evnið. Kann verða orða sum ein spurningur, og verður tá nevnt spurdómur.

Ein uppgávuorðing kann spíra úr einari undran ella einari andsókn (*paradoks*). Dømi: Tá bæði danir og tilflytarar ynskja integratióin, hví hendir hetta so ikki?

Uppgávuorðingin kann eisini taka støði í einum fordómi. Dømi: Orsøkin til manglandi integratióin er trúgvín hjá tilflytarunum, nevnliga islam. Í hesum føri má fordómurinn kannast nágreinuliga.

Tað kann eisini vera ein hypotesa, sum skal roynast. Dømi: Í hvønn mun skyldast manglandi integratióin mótvilja hjá arbeiðsmarknaðinum at seta tilflytarar í starv?

Uppgávuorðingin skal gerast meira ítøkilig við undirspurningum. Undirspurningarnir skulu setast við stígvísi fyri eyga. Tað vil siga, at tú greiðir frá, tú viðger, tú metir um og tú setir í eitt størri høpi. Øll hesi stigini skulu vera grundarlag undir tíni endaligu niðurstøðu.

Tú viðgert einans undirspurningar, sum hava týdning fyri tína uppgávuorðing. Á sama hátt skulu einans týðandi keldur verða brúktar. Royn og lat vera við at seta spurningar, sum einans kunnu svarast við ja ella nei.

### **Eftirkanna tína uppgávuorðing!**

- Er hon relevant í mun til lærugreinina?
- Er hon samsvarandi tí valda kjarnaøkinum?
- Er ein yvirskipaður høvuðsspurningur?
- Er hon grundað á eina undran ella andsógn?
- Eggjar hon til frágreiðing, viðger og meting?
- Gevur hon móguleika til at perspektivera (seta í høpi)?
- Letur hon upp fyri einari niðurstøðu?
- Er hon málsliga neyvt orðað?

## **2. Arbeidsháttur (metode)**

Í hesum partinum skal tú hava tilskilað hvat tú hevur lagt dent á og hvat tú hevur valt frá. Er evnið so umfatandi, at tú velur einans at hyggja nærri at einum ávísum parti, greiðir tú frá júst hví. Ofta verður greitt frá við óbundnum máli (prosa) og ikki einans við stikkorðum.

Greitt verður frá um týðandi keldur, sum verða brúktar. Eru keldur, har áhugaverd sjónarmið koma fram, kann tað verða nevnt her ella í samband við undirspurningarnar.

Tað er av stórsta týðningi, at tú ert vandin, tá tú brúkar keldur. Tað vil siga, at tú hevur eyga fyri møguligum ábendingum, sjónarmiðum ella endamálum við keldunum.

### **Empiri (royndir)**

Krøvini til empiri eru, at okkurt praktiskt kanningararbeiði verður gjørt. Dømi eru:

- Roynd í starvstovu ella umhvørvi
- Spurnarkanning
- Framleiðsla
- Hagtalsviðgerð (Hagtøl frá FAO, Hagstovuni ella líknandi)
- Samstarv við vinnu (kanska starvslæra/praktikk)

### 3. Útgreining av undirspurningum

Her byrjar tann “veruliga” uppávan. Tú skal vísa, at tú við stigvísi kanst arbeiða við evninum. Tú hevur nú góða fakliga vitan um kjarnaøkið og megnar at seta ymisk sjónarmið og royndir upp ímóti hvørjum øðrum. Tú inndregur týðandi vitan so sum ástøði (teori/læra), hugtøk og allýsingar. Tíni undirspurningar skulu koma í fylgjandi raðfylgju:

#### Frágreiðing

Tú byrjar við teimum frágreiðandi spurningunum, sum eru karmur um verkætlanina. Tú spyrst **hvør, hvat, hvar** osf. Tú vísir til og tekur samanum upplýsingar tú hevur funnið fram. Tú skipar tekstin, so at hann gevur meining fyri títt evni.

#### Viðgerð

Í tíni viðgerð kanst tú vísa á sambond, orsøkir ella føra fram grundir. Tú byggir víðari á ta vitan, sum tú legði fram í tí frágreiðandi partinum. Harumframt dregur tú tað empiriska arbeiðið, sum tú hevur gjørt við í viðgerðina. Tú spyrst nú **hví** og **hvussu**. eru til dømis tvey ymisk sjónarmið kanst tú greina tey og hyggja uppá ósambæri og líkleika

#### Meting / kjak

Tú tekur nú støðu til tíni kanningarúrslit, og tað sjónarmið ella tað uppáhald, sum tú legði upp til í tíni uppgávuorðing. Tú arbeiðir víðari við tíni viðger, og setir hóskaði spurningar, sum kunnu geva grundarlag til tína meting og grundarlag fyri kjaki.

#### Set í høpi (perspektivering)

Tú lyftir nú tína synopsis enn eitt stig upp. Tú vísir, at tú hevur skilvísi á evninum. Tú kanst seta evnið í eitt størri høpi í tíð ella rúmd. Tú kanst til dømis svara fylgjandi spurningum: **Hvat kann úrslitið brúkast til? Av hvørjum? Gevur hetta avleiðingar í øðrum samanhangi?** Nýggj hóskaði vitan kann verða tikin við her. Tá vit seta í høpi, hyggja vit frameftir, ímeðan vit, tá vit viðgera hyggja aftureftir!

### 4. Niðurstøða

Tú endar tína synopsis við einari niðurstøðu. Tíni yvirskipaða uppgávuorðing og niðurstøðan skulu hanga saman. Tað vil siga, at tað tú spyrst um í uppgávuorðingini, skal tú svara uppá í niðurstøðuni. Tú mast ikki taka nýtt tilfar við í niðurstøðuna. Í niðurstøðini samanfatir tú tað tú hevur lært. Tú hyggur at tínum úrslitum og gert ein úrskurð. Niðurstøðan kann, eins og tátturin um arbeiðshátt, vera skrivað á óbundnum máli (prosa).

## 5. Keldulisti

Ein keldulisti er ein samlaður listi yvir tað tilfar, sum tú hevur brúkt í tínari synopsis. Tað er av alstórum týdningi, at keldulistin er gjørdur neyvt og reglufast. Í Tilfeingi A brúka vit *Vegleiðing til keldulista*, sum er at finna á heimasíðuni [magnusgaard.com](http://magnusgaard.com) undir breddanum Tilfeingi A.